

PAULUS

door

A. Lukkien

(Artikelen uit het blad Onnaspeurlijke Rijkdom)

PAULUS

Menigeen vertelt u, dat Saulus op den weg naar Damaskus een Paulus geworden is. Menigeen vertelt, dat hij als apostel in de plaats van Judas gekomen is. En ook vertelt menigeen, dat Paulus' apostolische werkzaamheid begonnen is met zijn bekeering.

Wat het eerste betreft, dat is gemakkelijk tegen te spreken. Saulus wordt het eerst Paulus genoemd in Hand.13:9, en dat was minstens vier jaar na Damaskus. Drie jaren verliepen er, eer hij Petrus voor het eerst ontmoette, (Gal.1:13) en één jaar werkte hij met Barnabas in Antiochië (Hand. 11:26), en tusschen die gebeurtenissen verliep ook nog tijd, misschien wel eenige jaren. Saulus kreeg bij zijn doop geen nieuwen naam.

Paulus is ook niet in de plaats van Judas gekomen. Paulus is niet één van de twaalf. Dat spreekt hij zelf tegen, als hij in 1 Kor. 15 verhaalt van de verschijningen na de opstanding. "Hij is van Kefas gezien, daarna van de twaalf, ten laatste is Hij ook van mij gezien" (vers 5 en 8). Petrus stelt in Hand.1 voor den opvolger van Judas den eisch, dat hij evenals de anderen omgang met den Heer Jezus moest hebben gehad van den doop van Johannes af, en aan dien eisch kon Paulus niet voldoen. Is Petrus daar abuis geweest? Stellig niet. Want in Hand.2:14 staat Petrus met de elf, dus ook met Matthias, die evenals de anderen met den Heiligen Geest vervuld is. Er is geen woord in de Schrift, dat er aan doet denken, dat Paulus in de plaats van Judas zou zijn gekomen. Ook niet in de plaats van Jakobus, den broeder van Johannes, die door Herodes met het zwaard gedood werd (Hand.12:2). Het twaalfstal wordt niet aangevuld. Dat voor Judas een opvolger gekozen werd, was naar de Schrift, want een ander moest zijn ambt nemen, (Ps. 109:8) naar na Matthias worden geen nieuwe apostelen meer gekozen. En in Openb. 21:14 vinden we op de fondamenten van het nieuwe Jerusalem nog de namen van de twaalf apostelen des Lams, maar niet den naam van Paulus of van zijn mede-apostelen: Barnabas, (Hand. 14: 4,14), Apollos (1 Kor.4:9), Silvanus en Timotheüs (1 Thess.1:1, 2:6).

Deze zijn geen apostelen van het Lam, maar van Christus; in onze bedeeling wordt Christus immers niet het Lam genoemd. De twaalf apostelen, die in Hand. 1 genoemd worden, vormen een eenheid, waar Paulus buiten staat. Paulus is een afzonderlijke apostel voor een afzonderlijke taak.

Paulus' dienst als apostel begon niet te Damaskus en ook niet te Jerusalem; die begon pas te Antiochië, nadat hij daar reeds een jaar lang met Barnabas had gepredikt. Eerst met zijn afzondering wordt hij een apostel, en in Hand.14:4 wordt hij voor de eerste maal een apostel genoemd. Het is zaak voor ons, dat we ook in zulke schijnbare kleinigheden nauwkeurig onderscheiden.

De geschiedenis van Damaskus is het groote keerpunt geweest in het leven van Paulus. Maar hij heeft in zijn geschiedenis nog twee keerpunten. Het eene vinden we in Hand.13:2, waar de Heilige Geest zeide: "Zondert mij af, beide Saulus en Barnabas, tot het werk, waartoe ik ze geroepen heb." Van dat oogenblik is Paulus een afgezonderde. Zoo noemt hij zich in Rom.1:1, en ook in Gal.1:1; 2:8 en Ef. 3:8 doet hij duidelijk uitkomen, dat hij een afgezonderde is, een aparte apostel; niet één van de twaalf.

Het derde keerpunt in Paulus' geschiedenis vinden we in 2 Kor.5:16. "Indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen we Hem nu niet meer." Dat was, toen Paulus geen plaats meer had in de gewesten van Macedonië en Achaje, (Rom.15:23) toen zijn werk te Efeze volbracht was, (Hand. 19:21) en Paulus zich voornam naar Jerusalem te reizen en daarna ook Rome te zien, wat ook gebeurd is, maar anders dan hij zich op dat oogenblik voorstelde. Na Hand.19 predikt Paulus op geen nieuwe plaatsen meer; zijn werk als reizend prediker is afgelopen. Het is merkwaardig, dat ons van zijn verblijf op Melite wel verteld wordt, dat hij de zieken genas, maar niet, dat hij het evangelie predikte.

Drie keerpunten: Damaskus, Antiochië en Efeze. En daardoor wordt zijn levensgeschiedenis in vier deelen gesplitst. Wij hebben: Saulus, de farizeeër, tot Damaskus; Saulus, de discipel tot Antiochië; Paulus, de reizende prediker, tot Efeze; Paulus, de gevangene, tot het einde van zijn leven, althans voorzoover wij het kennen. De Schrift gaat niet verder dan de twee jaren, die hij in zijn eigen gehuurde woning te Rome doorbracht. Of hij nog weer vrijgelaten is, of hij nog weer gepredikt heeft, of hij te Rome onthoofd is, de overlevering vertelt er van, maar de Schrift niet, en daarom moeten wij er ook niet over spreken. Paulus verdwijnt in Hand.28:31 uit ons oog, en we kennen hem verder alleen uit zijn brieven.

Vier tijdperken dus in zijn leven:

1^e Saulus als vervolger tot Hand.9;

2^e Saulus, die het evangelie des Koninkrijks predikt in overeenstemming en in aansluiting met de twaalf; Hand.9-13;

3^e Paulus, de reizende prediker, die aan Israël buiten het land het evangelie des koninkrijks verkondigt, en die tevens aan Joden en Heidenen het evangelie der genade Gods predikt, "mijn evangelie", zoals hij het noemt, (Rom.2:16; 16:25; 2 Tim.2:8) van Hand. 15 tot 19, of, wilt ge, tot Hand. 28:31.

4^e Paulus, die als gevangen man zijn brieven schrijft aan de gemeenten van Efeze, Filippi en Kolosse.

De Vervolger

Paulus is een uitverkoren gereedschap, zegt de Heer tot Ananias van Damaskus. (Hand. 9:15). God heeft mij van den moederschoot afgezonderd, zegt Paulus van zichzelf. (Gal. 1:15) En dat blijkt wel daaruit, dat Paulus tegelijk een Jood is en een Griek en een Romein. Een Jood is hij van geboorte, een Griek van omgeving, een Romein van burgerschap.

Een echte Jood is hij. Als hij meenen zou te betrouwen in het vleesch, dan kan hij roemen: besneden ten achtsten dage, van het geslacht Israëls, van den stam Benjamin, die het evenals de stam Juda altijd met het huis van David had gehouden en dus meer Joodsch was dan bij voorbeeld de stammen Naftali en Zebulon, in Galilea der Heidenen, waar Petrus vandaan was. (Fil. 3:4,5) En wat hij door geboorte was, werd hij nog meer door eigen keuze. Van zijn jonkheid aan woonde hij te Jerusalem, en daar werd hij de leerling van Gamaliël, den wetgeleerde, lid van den Joodschen raad, die in de dagen, dat deze raad bijna geheel uit sadduceërs bestond, (Hand.5:17) als farizeër zijn stem verheven had tegen den raadslag om de apostelen te dooden. (vers 34).

Bij de farizeërs sloot de jeugdige student zich aan. Trouw wilde hij zijn aan de wet, en naar de wet werd hij een farizeër. En wat meer zegt: naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, leefde hij onberispelijk. (Fil. 3:6). De daders der wet zullen gerechtvaardigd worden, (Rom. 2:13) dat is de rechtvaardigheid, die in de wet is. "Het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden voor het aangezicht van Jehovah onzen God, gelijk Hij ons geboden heeft." (Deut.6:25). Zoo leefden Zacharias en Elisabeth (Luk. 1:6) Zoo leefde de rijke jongeling en de Heer beminde hem. (Mark. 10:17-21) Zoo leefde ook Saulus.

Wanneer wij van farizeërs hooren, denken wij terstond aan geveinsdheid. Laten we niet vergeten, dat er ook ongeveinsde farizeërs waren, en tot hen behoorde Saulus. De fout van deze oprechten was niet, dat zij de wet hielden - dat was hun door God geboden - maar dat ze aan de wet de inzettingen der ouden toevoegden.

Dat deed ook Saulus; anders had hij bij de farizeërs geen toegang gevonden. Een echte Jood dus, van de zuiverste soort, een Hebreër uit de Hebreërs. De Joden, die in het buitenland woonden, namen veel van de manieren over van de burgers, waaronder ze verkeerden, De Grieksche denkwereld bleef hun niet

vreemd, ze hadden geen gelegenheid om de tempeldiensten geregeld waar te nemen, zoals de wet voorschreef, en werden daardoor allicht minder nauwgezet. De Hebreuwsche Joden rekenden zich zelf ver boven deze Grieksche Joden, die maar half meer Joden waren. En als Paulus moet roemen, dan is het: "Zijn zij Hebreërs? Ik ook." (2 Kor.11:22) en dan noemt hij zich een Hebreër uit de Hebreërs. (Fil.3:5).

En toch was deze echte Jood tevens een Griek. Hij was geboren te Tarsen in Cilicië, in het hart van Klein-Azië, en daar heeft hij niet alleen de Grieksche taal grondig geleerd, zoodat hij beter Grieksch schreef dan Matthëus of Johannes, maar hij heeft ook het Grieksche leven waargenomen, en is bij voorbeeld goed op de hoogte met wat de Grieken in zijn tijd zoo belangrijk achtten: de sport in het stadion. Gemakkelijk kon hij de Grieken een Griek worden, zooals hij de Joden een Jood was.

En ten derde was hij van het Romeinsche rijk niet alleen een onderdaan, maar een burger. De Romeinsche overheden gaven het burgerrecht ook wel aan personen uit de overwonnen volken, die zich verdienstelijk hadden gemaakt, en dat burgerrecht was erfelijk. Zoo was Paulus een burger geboren, en van dat burgerrecht heeft hij, waar het pas gaf, gebruik gemaakt. (Hand. 16:37; 22:25; 25:11).

En toen is de jeugdige discipel van de farizeers een vervolger van de gemeente geworden. Dat had hij niet van zijn leermeester Gamaliël. Dat was een man van het stelsel: laat maar begaan; het loopt van zelf wel dood. Is het uit de menschen, dan wordt het wel verbroken; is het uit God, dan blijft het bestaan. (Hand,5: 38,39). Zoo mocht een lid van het Sanhedrin niet spreken. De oversten van Israëel moesten acht geven op de komst van den Messias. Wanneer iemand zich voor den Messias uitgaf, dan was het hun plicht onderzoek te doen. In het geval van den Heer Jezus hebben ze dat niet gedaan, want het was hun jaloerschheid, die hen drong, Hem aan Pilatus over te leveren. (Mark.15:10). In het geval van de apostelen deden ze evenmin onderzoek. Wanneer Petrus hun vertelt, wie Jezus is, barst hun het hart, en ze willen de apostelen doden. Gamaliël raadt dat af met een redeneering, die niet opgaat: een werk uit de menschen gaat niet altijd zoo maar teniet; het werk van Mohamed bij voorbeeld bestaat al dertien honderd jaar. Maar de raad van Gamaliël wordt gevolgd, en de apostelen komen er voor ditmaal af met een geeseling.

In dit opzicht is Saulus het niet eens geweest met zijn professor. Hij nam toe boven velen van zijn ouderdom in zijn geslacht, en hij ijverde overvloedig voor zijn vaderlijke inzetten (Gal.1:14) Hij meende waarlijk bij zichzelf, dat hij tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen. (Hand. 26:9). Want Jezus van Nazareth was opgekomen tegen het farizeïsme. Jezus van Nazareth eischte grooter gerechtigheid dan die van de farizeërs, en beloofde tegelijk het koninkrijk aan tollenaars en zondaars: dat moest een valsche Messias zijn. En. Saulus begon met de kleederen te bewaren van de mannen, die Stefanus steenigden, en hij had mede een welbehagen aan den dood van den eersten martelaar.

Terstond daarop werd hij zelf vervolger. Hij verwoestte de gemeente en leverde mannen en vrouwen in de gevangenis, (Hand.8:3) en als ze omgebracht werden, stemde hij het toe. (Hand.26:10). Saulus werd door de overpriesters erkend als vervolger; hij was niet alleen uitvoerder van hun bevelen, maar hij had mee stem in het vonnis, en zijn stem wees de geloovigen ter dood. Hij blies dreiging en moord als een verscheurend dier.

Is het wonder, dat Paulus zich den voornaamste der zondaren noemt? Hij was een lasteraar, een vervolger en een verdrukker. En nog als hij oud geworden is, weet hij geen andere verontschuldiging dan dat hij het onwetend heeft gedaan in zijn ongeloovigheid. (1 Tim.1:13-16).

Onwetend zondigt niet, zeggen de menschen, maar dat is niet waar; de onwetendheid zelf is schuld, wanneer men beter weten kan. Paulus neemt er niets van terug, dat hij de voornaamste der zondaren is, maar om zijn onwetendheid is hem barmhartigheid geschied.

En of Paulus in al den tijd, dat hij vervolgde, nooit de gedachte heeft gehad, dat hij op den verkeerden weg was? Er is één woord in zijn geschiedenis, dat we niet over het hoofd moeten zien. "Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan". Een os voor de kar was wel eens balsturig en sloeg achteruit, maar dan sloeg hij met de verzenen tegen scherpe prikkels, en de pijn noopte hem, om weer vooruit te gaan. Saulus heeft ook de verzenen tegen de prikkels geslagen. Zijn geweten heeft wel de vraag doen opkomen, of die vervolgde geloovigen mogelijk gelijk hadden en hij ongelijk, en die prikkel van het geweten heeft hem pijn gedaan, maar hij heeft die pijn verdreven door nog feller tegen de geloovigen te keer te gaan.

Wonderlijk zijn Gods wegen! Wij mensen zouden voor de prediking van het evangelie der genade denkkelijk een zachtmoedig man hebben uitgezocht. God zoekt een verwoeden vervolger, en Hij is de alleen wijze God. Paulus moet, zoals we zullen zien, absolute genade prediken; genade, geheel onafhankelijk van den toestand, waarin de mensch zich bevindt, en God had Paulus voor die prediking uitverkoren. Daartoe maakt God hem eerst tot den voornaamste der zondaren. Daartoe laat Hij toe, dat Saulus een vervolger wordt.

Toelaten? Ach, laten we toch niet altijd vertellen, dat God toelaat, wat de menschen doen. Dat is voor den mensch te veel eer. God voert Zijn raad uit door wat de menschen doen. Dat zegt de Schrift ons duidelijk in de geschiedenis van het kruis, (Hand. 2:23, 4:27, 28) en in de geschiedenis van Jozef (Gen.45:5-8) en van Farao (Ex.4:21). God verhardde Farao's hart; God zond Jozef naar Egypte, God gaf Zijn zoon in den dood; de menschen waren slechts werktuigen, die niet anders konden dan zij moesten. En God maakte Saulus tot een vervolger. Daarbij werden de geloovigen gesteenigd en gevangengezet. Maar dat was slechts schijnbaar tot hun schade, in werkelijkheid was het hun tot groote winst. God wilde de jeugdige gemeente reinigen door vervolging: Hij nam er Saulus voor.

Treft den mensch dan nog wel schuld, als hij Gods raad uitvoert? Zeker, want die raad is voor ons totaal verborgen. God heeft den mensch in zijn geweten wel gezegd, wat hij doen moet, maar Hij openbaart den mensch Zijn raad niet. Mozes mocht weten, dat God Farao's hart verstokte (eigenlijk staat er versterkte), maar Farao meende, dat hij het zelf deed. En dat Saulus de gemeente vervolgde, dat deed hij uit bitteren haat tegen den Nazarener, en hij deed het om Gode een dienst te doen, (Joh. 16:2, 3). .

Gods raad en des menschen wil - dat probleem zullen we wel nooit kunnen oplossen: laten we het aanvaarden.

En als Saulus op het felst aan het vervolgen is, met brieven van den hoogepriester, met gewapende mannen in zijn dienst, dan grijpt Christus hem en maakt den vervolger tot Zijn aanbidder, tot Zijn slaaf, tot Zijn apostel, tot den apostel van de absolute genade, die hij zelf had ondervonden. Dat God den goddelooze rechtvaardigt, dat had Saulus ondervonden, meer dan de andere apostelen. Hij is niet waardig een apostel genaamd te worden, omdat hij de gemeente Gods vervolgd heeft, (1 Kor.15:9) daarom juist is hij alles wat hij is, enkel door genade.

En Paulus is tot een voorbeeld. In hem heeft Jezus Christus al Zijn lankmoedigheid betoond tot een voorbeeld van hen, die in Hem gelooven zullen ten eeuwigen leven (1 Tim.1:16). Zoals Paulus, zoo zijn ook wij gered, eenvoudig als zondaren, die niets hadden, waarom God ons zou aannemen. "Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten". In onze bedeeeling rechtvaardigt God den goddelooze en verzoent Hij den vijand; dat is Paulus' evangelie, en zelf is hij daarvan het voorbeeld.

De Discipel

De geschiedenis van den discipel Saulus vinden we in Hand.9 : 19 tot 30; 11 : 25 tot 30 en 12 : 25; voorts in 2 Kor.11 : 32 en 33 en in Gal. 1 : 15-20.

Tusschen deze Schriftgedeelten schijnt nog al tegenstrijdigheid te bestaan. Lnkas verhaalt van één verblijf te Damaskus, Paulus van twee. Lukas brengt Paulus door Barnabas in den kring der gemeente; Paulus vertelt alleen van een bezoek aan Petrus en Jakobus. Paulus vertelt van een verblijf in Arabië; Lukas zwijgt er over. Lukas daarentegen vertelt van Saulus' prediking in Jerusalem, waarvan Paulus niets zegt.

Het is niet moeilijk, beide verhalen in overeenstemming te brengen, wanneer we slechts in het oog houden, dat Lukas in Handelingen de geschiedenis schrijft van het koninkrijk, terwijl Paulus in Galaten "zijn" evangelie bekend maakt aan de broeders te Jerusalem.

Dat er verschil is tusschen het evangelie van het koninkrijk Gods en het evangelie der genade Gods, is echter in de Christenheid totaal vergeten. De Heer Jezus, Johannes de Dooper en de twaalf apostelen spreken over het koninkrijk als iets, dat aanstaande, maar nog niet aanwezig is. De Heer leert Zijn discipelen bidden: "Uw koninkrijk kome", waaruit blijkt, dat het er nog niet was, en als de Heer met hen na Zijn opstanding veertig dagen over het koninkrijk heeft gesproken, dan zegt Hij hun op hun vraag, dat zij den tijd, waarop het komen zal, nog niet mogen weten. De Christenheid echter weet te vertellen, dat de kerk het koninkrijk is; dat de bede: "Uw koninkrijk kome! beteekent: "Bewaar en vermeerder Uw kerk", (Heid. Catech. vraag 123) en dat het koninkrijk dus reeds lang gekomen is. Wij moeten nog eens weer gelooven, wat de engel Gabriël tot Maria zei : "God de Heer zal Hem den troon van Zijn vader David geven, en Hij zal voor het huis van Jakob Koning zijn in de eeuw." (Luk.1 : 31, 32). Over dat koninkrijk hadden de profeten gesproken. Dat koninkrijk had de Heer Jezus aan Israël verkondigd in het begin van Zijn optreden, en Hij heeft het na den Pinksterdag nog eens door Zijn apostelen laten verkondigen: een koninkrijk van gerechtigheid en vrede op aarde, waarvan het koninkrijk van David en Salomo een voorbeeld was.

"De zachtmoedigen zullen het aardrijk beërven", zegt de Heer in Zijn Bergrede. (Matth.5:5).

Over dat koninkrijk spreekt Handelingen. Daarom zwijgt Lukas over het verblijf van Saulus in Arabië. Daar predikte Saulus niet het koninkrijk, dat immers alleen aan Israël verkondigd werd, en dat pas later door Israël tot de volken zou komen. Daarom spreekt Paulus, als hij heidenapostel is, niet over zijn prediking te Damaskus, te Jerusalem of te Antiochië. Daarom vertelt Lukas van Saulus' verblijf te Jerusalem, waar hij met de broeders in- en uitging, terwijl Paulus in Galaten alleen spreekt over een bezoek aan Petrus, dat niet langer dan vijftien dagen duurde, en waarbij hij ook nog Jakobus ontmoette, maar geen anderen van de apostelen, en hij geeft de reden van zijn bezoek op: Petrus zijn geschiedenis te vertellen, anders niet. Want Paulus stelt in den Galatenbrief in het licht, dat hij "zijn" evangelie niet van Petrus heeft of van de andere apostelen, maar rechtstreeks van Jezus Christus, en dat zijn evangelie een ander evangelie is dan dat van Petrus. Daarom moeten de Galatiërs weten, dat er van het begin af een tegenstelling is geweest tusschen Paulus en Petrus, die ieder een eigen evangelie hebben (Gal.2 : 7): het evangelie des koninkrijks en het evangelie der genade.

Wanneer we het doel, waarmee Lukas schrijft en waarmee Paulus schrijft, in het oog houden, dan is er geen tegenstelling tusschen Handelingen en Galaten. Dan is de toedracht der gebeurtenissen deze: Saulus komt blind te Damaskus. aan. Ananias legt hem de handen, op en doopt hem. Saulus predikt terstond in de synagoge, en de Joden ontzetten zich, omdat ze weten, dat hij gekomen was om te vervolgen. Deze. prediking duurde "sommige" dagen (Hand.9 : 19-21). Dan gaat Saulus tot zijn bekrachtiging naar Arabië. (Gal.1:17). Wat hij in Arabië gedaan heeft, wordt ons niet verteld; waarschijnlijk heeft hij er tenten gemaakt; dat was zijn ambacht, (Hand. 18:3) en dat kwam in Arabië wel te pas. Daarna ging hij weer naar Damaskus, en predikte er opnieuw, nu niet sommige, maar "vele" dagen. (Hand.9-23). Dan ontstaat vijandschap van de Joden, en ze willen hem doden. De stadhouder van den koning Aretas, een Arabischen koning, die ook te Damaskus zeggenschap had, is de Joden ter wille en bezet de poorten, maar Saulus wordt in een mand over den muur neergelaten (2 Kor. 11: 32, 33)- Dan gaat hij naar Jerusalem. Hij vindt toenadering door Barnabas, en wordt door Petrus en Jakobus ontvangen. Ook in Jerusalem spreekt hij vrijmoedig in de synagoge. De Grieksche Joden willen hem doden, en hij vlucht naar Tarsen. Vandaar haalt Barnabas hem naar Antiochië, en dan werken ze met nog eenige broeders een jaar lang samen in de gemeente.

Tot dusver is Saulus nog geen heidenapostel; het tooneel is nog zuiver Joodsch. Filippus had het woord gepredikt aan den kamerling uit Moorenland, die een

Jodengenoot was, want hij was gekomen om te aanbidden te Jerusalem, wat een Heiden niet mocht. Petrus was gezonden naar Cornelius, een Heiden, die wel is waar geen Jood was geworden, maar die een rechtvaardig man was naar de wet, een proseliet der poorte. Tot een echten Heiden was het woord tot nu toe nog niet gekomen. Er wordt ons zelfs uitdrukkelijk gezegd, dat de vervolgte en verstrooide geloovigen tot niemand het woord spraken dan alleen tot de Joden, tot de Hebreeuwsche, maar ook tot de Grieksche Joden. (Hand.11:19).

Dat buiten Israël om een gemeente uit de Heidenen verzameld zou worden, wist nog niemand, want het was nog niet geopenbaard. Saulus predikte te Damaskus, te Jerusalem en te Antiochië tot de Joden. En hij predikte aan de Joden niets anders dan wat ook Petrus en de elf predikten: dat het koninkrijk Gods nabij gekomen was; dat Jezus de Christus was, de beloofde Messias, en dat het koninkrijk Gods, het koninkrijk der hemelen op aarde openbaar zou worden, zoodra Israël Christus aannam. Dan zou immers de Heer terugkomen, Israël zou het koninklijk en priesterlijk volk zijn, en de Heidenen zouden mede gezegend worden, zooals de profeten hadden voorspeld. Dat is de prediking van Petrus in Hand. 2, 3 en 4 en Saulus kon niets anders prediken. Een ander evangelie was nog niet geopenbaard.

In dien tijd heeft Saulus nog een bezoek aan Jerusalem gebracht, om een kollekte uit Antiochië over te brengen met het oog op den aanstaanden hongersnood. Over dat bezoek spreekt Paulus in Galaten ook niet, omdat het niet met zijn evangelie in verband stond. Handelingen het boek van het koninkrijk, Galaten de brief over Paulus' evangelie, wanneer we dat in het oog houden, dan is er geen tegenstrijdigheid tusschen Handelingen en Galaten, en dan zien we, dat Saulus als discipel gepredikt heeft in overeenstemming met de twaalf, totdat hij afgezonderd werd voor een afzonderlijken dienst.

De Afgezonderde

"En als zij den Heer dienden en vastten, zeide de Heilige Geest: Zondert mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk, waartoe ik hen geroepen heb." (Hand.13:2). We vatten dat gewoonlijk zoo op, dat er nu bij de twaalf apostelen nog een paar apostelen bij kwamen, die tot bijzondere taak kregen, dat ze het evangelie aan de Heidenen zouden prediken. En dan volgen we die beide apostelen en straks Paulus alleen op hun reizen door Klein-Azië, Macedonië en Griekenland. En daarbij vergeten we twee dingen: dat Paulus afgezonderd werd, en dat het werk, waartoe hij geroepen werd, een ander werk was dan wat de twaalf deden. De twaalf waren apostelen voor Israël, Paulus voor de andere volken. In de praktijk was het terstond zoo, en in de samenkomst, waarvan Gal.2 verhaalt, werd het ten overvloede nog eens vastgesteld, dat Paulus en de zijnen naar de Heidenen, Petrus en de zijnen naar de Joden zouden gaan. (vs.9) Het blijkt dus wel, dat Paulus afgezonderd was van de twaalf, en niet als een dertiende tot hen behoorde.

Maar het was ook een ander evangelie, dat hij te prediken had. "Mij is het evangelie der voorhuid, toebetrouwd, gelijk aan Petrus dat der besnijdenis", zegt hij in Gal.2:7, en het is een groote fout geweest, dat de geloovigen op dat woord geen acht hebben gegeven. Paulus heeft niet alleen een evangelie vóór de Heidenen en Petrus een evangelie vóór de Joden, maar Paulus heeft het evangelie van de Heidenen en Petrus het evangelie van de Joden. Heidenen en Joden hebben aparte evangeliën en aparte apostelen. Paulus is de apostel voor ons, Heidenen, en hij heeft het evangelie, dat voor ons is.

De Christenheid heeft dat vergeten. Ze heeft Paulus naast de twaalf geplaatst, alsof hij niet een afgezonderde was, en ze gaat, om leering, vermaning en vertroosting te vinden even gaarne naar Petrus of Johannes, naar Mozes of Jesaja als naar Paulus. Ik zag eens een lijst van zeven honderd teksten, waarover Beets, Doedes, Hoedemaker en andere bekende predikers uit de negentiende eeuw gepreekt hadden, en daar waren honderd teksten bij uit de brieven van Paulus. In een bekend Bijbelsch dagboek vind ik bij de teksten voor het geheele jaar drie en dertig van Paulus; een op de elf. Zoo wordt Paulus in de Christenheid verwaarloosd, en dat terwijl hij er telkens den nadruk op legt, dat hij onze apostel is. "Waartoe ik gesteld ben een prediker en een apostel, een leeraar der Heidenen", zegt hij in 1 Tim.2:7 en 2 Tim.1:11. Maar hij zegt het even duidelijk in Ef.3:8 "Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade

gegeven, om onder de Heidenen door het evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,"

Paulus is de apostel der Heidenen. Beteekent dat alleen, dat hij in zijn tijd naar de Heidenen gegaan is, met dezelfde boodschap, die Petrus en de anderen aan de Joden brachten? Dan is voor ons, menschen van de twintigste eeuw, Paulus niet anders dan Petrus, want ze komen geen van beide tot ons en we hebben van beide de schriftelijke nalatenschap. Of beteekent het, dat aan de Heidenen een ander evangelie verkondigd werd dan aan de Joden? Maar dan moeten wij, Heidenen, ons houden aan het evangelie van Paulus, en niet aan dat van Petrus. Wanneer Paulus onderscheid maakt tusschen het evangelie der voorhuid en het evangelie der besnijdenis, dan is er toch zeker verschil tusschen. Paulus stelt aan Petrus, Johannes en Jakobus het evangelie voor, dat hij predikt onder de Heidenen. (Gal. 2:2). Indien hij hetzelfde evangelie predikte als zij, dan had hij hun niets voor te stellen. Het is een ander evangelie, en niet het evangelie des koninkrijks.

Welk evangelie dan? Paulus heeft in den tijd, dat hij reisde, zes brieven aan gemeenten geschreven; een naar Rome, twee naar Korinthe, een naar Galatië, twee naar Thessalonika, en we kunnen er staat op maken, dat hij in deze brieven het evangelie heeft verkondigd, dat hij predikte onder de Heidenen. Wanneer we Paulus' evangelie, ons evangelie dus, willen kennen, dan moeten we bij deze brieven zijn.

Eén opmerking vooraf. Dat er in de gemeente van Christus geen onderscheid is tusschen Joodsche geloovigen en Heidensche geloovigen, dat was nog niet geopenbaard; dat vinden we pas in den Efezenbrief. In de dagen, dat Paulus reisde, was het evangelie, dat hij predikte, een boodschap aan de Joden, waaraan ook de Heidenen deel mochten hebben als gasten aan Israëls tafel (Ef. 2:19). Dat is pas anders geworden na Hand.23, toen Paulus in de gevangenis was. Tot zoo lang had hij aan de Joden het koninkrijk te prediken. Israël heeft die prediking niet aangenomen, Vooreerst niet in het land, toen de Heer zelf het hun predikte. Toen heeft Hij hun gezegd, dat in hen de profetie van Jesaja 6 vervuld werd, het oordeel van de verharding. (Matth.13:14; Mark.4:12) en daarna openbaarde Hij aan zijn discipelen de verborgenheden van het koninkrijk. (Matth.13:19; Mark.4:11). Zijn prediking tot de schare hield op; Hij verbood Zijn discipelen, dat ze iemand zouden zeggen, dat Hij was Jezus de Christus, en Hij begon hun te vertellen, dat Hij naar Jerusalem zou opgaan om er te lijden, te sterven en op te staan. (Matth.16:20, 21). Na Zijn opstanding heeft Hij het

koninkrijk opnieuw laten prediken door de twaalf in Jerusalem, Judea, Samaria en tot aan het uiterste des lands (Hand.1:8) en door Paulus aan de Joden in de verstrooiing, en het einde van die prediking vinden we in Hand.28, waar Paulus het oordeel der verharding, zooals Jesaja het uitsprak, ook toepast op de Joden in Rome. (Hand.28:25 tot 28). En dan predikt Paulus nog in Rome het koninkrijk Gods (vers 51); dan heeft hij nog drie Joodsche medewerkers, Markus, Aristarchus en Justus, medewerkers in het koninkrijk Gods, naast andere medewerkers in het evangelie der genade (Kol.4:10, 11: deze alleen). Zoo lang mogelijk duurt de aanbieding van het koninkrijk aan Israël, maar ten slotte worden stad en tempel verwoest en het geheele volk verstrooid. Niet voor altijd. De tijd komt, dat Israël zijn Koning begroet met het: "Hosanna den Zoon Davids!"

De Heer zei tot Jerusalem bij Zijn afscheid: "Gij zult mij niet zien, totdat gij zeggen zult: "Gezegend is Hij, die komt in den naam des Heeren." (Matth.23:39).

In dien tusschentijd predikt Paulus door zijn brieven "zijn" evangelie. Het geldt voor de verharding tot de wederaanneming van Israël. En nu Israël verstrooid is en verhard, wordt het evangelie des koninkrijks niet meer verkondigd, maar alleen het evangelie van Paulus, het evangelie der voorhuid, het evangelie der Heidenen, dat zich eveneens tot de Joden richt op voet van gelijkheid. "Want er is geen onderscheid, want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing, die in Christus Jezus is." (Rom.3:23, 24).

Het evangelie van Paulus was in de eerste plaats een boodschap aan Israël. Waar Paulus komt, gaat hij eerst naar de synagoge en spreekt tot de Joden en tot de Grieken, die godsdienstig waren, dat wil zeggen: die zich bij de Joden aansloten, omdat ze begrepen, dat alleen de God van Israël, God is, zonder dat ze evenwel zich bij de Joden lieten inlijven door besnijdenis. Het is vooral bij deze godsdienstige Grieken, dat Paulus overal ingang vindt. In Thessalonika zijn het sommige Joden en een groote menigte van de godsdienstige Grieken, waaronder niet weinige vrouwen. (Hand.17:4). Toch richt Paulus zich in de brieven dikwijls het eerst tot de geloovige Joden en pas in de tweede plaats tot de geloovige Heidenen. In den Galatenbrief bij voorbeeld is het heel duidelijk, dat hij met "wij" de Joden bedoelt, en met "gij" de Grieken. In Rom.7 spreekt hij tot de broeders, die de wet verstaan; in Rom.9 tot 11 geeft hij drie hoofdstukken over Israël, en in al zijn brieven doet hij aanhalingen uit Mozes en de profeten,

die hij in de gemeente uit de Heidenen als bekend onderstelt. Wat Paulus predikt, is een nieuw evangelie, dat allereerst weer aan de Joden wordt aangeboden, en tegelijk aan de Heidenen, eerst den Jood, ook den Griek; en pas als Israël zich het eeuwige leven niet waardig oordeelt, keert Paulus zich tot de Heidenen. Zoo had de Heer hem geboden. (Hand.13:46, 47).

Wat was nu het evangelie, dat Paulus predikte? Waarin verschilde het van de prediking der twaalf? Het geeft:

- A. een andere rechtvaardiging;
- B. een andere verzoening;
- C. een andere opstanding.

Daarover den volgenden keer.

Zijn evangelie

A. *Een andere rechtvaardiging.* In het evangelie van Israël wordt de dader van de wet gerechtvaardigd. (Rom.2:13) "Die den wil mijns Vaders doet, zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen." (Matth.7:21) "Zijt daders des woords; de daders des werks zullen gelukkig zijn". (Jak.1:22,25) "Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig gelijk Hij rechtvaardig is". (1 Joh.3:7) Zoo had ook Mozes het reeds gezegd: "Het zal ons gerechtigheid zijn, zoo wij zullen waarnemen te doen al deze geboden." (Deut.6:25)

Let wel: Mozes zegt niet: "Het is ons gerechtigheid", maar: "Het zal ons gerechtigheid zijn". Paulus zegt niet: "De daders der wet zijn rechtvaardig", maar: "zij zullen gerechtvaardigd worden." Want de geboden, door God aan Israël gegeven, eischen volstrekt niet van den mensch de volkomen rechtvaardigheid. Er zijn geboden bij, die zoo gegeven zijn vanwege de hardheid van Israels hart (Matth.19:8) en Paulus noemt de wet de zwakke en arme eerste beginselen. (Gal.4:9) En nu is God zoo barmhartig over Israël, dat Hij, wie deze eerste beginselen houdt, voor een rechtvaardige rekent. Toerekening dus ook hier. Zoodat beide waar is: "Er is niemand rechtvaardig", en: Er zijn rechtvaardigen. Niemand is rechtvaardig naar Goddelijken maatstaf, maar velen zijn rechtvaardig naar den maatstaf, dien God aan Israël gaf. In de Psalmen en vooral in de Spreuken worden die rechtvaardigen vele malen genoemd.

Het evangelie des koninkrijks is een evangelie voor den vrome. Een mensch moet zich bekeeren van zijn booze wegen en voortaan wandelen naar de wet, en dan mag hij er op rekenen, dat zijn vorige zonden hem vergeven worden en hij ingang vindt, in het koninkrijk. Maar wijkt hij af van zijn vroomheid, dan worden de vroegere zonden hem weer toegerekend. In de gelijkenis van den onbarmhartigen dienstknecht wordt de schuld, die reeds kwijtgescholden was, opnieuw geëischt tot den laatsten penning. (Matth. 18:25-35). "Als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid, en onrecht doet, zou die leven? Al zijn gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden; in zijn overtreding en in zijn zonde zal hij sterven." (Ezech. 18:24, 26). Een mensch wordt uit de werken gerechtvaardigd en niet alleen uit het geloof, zegt Jakobus (2:24) "Ik zal den goddelooze niet rechtvaardigen", zegt God tot Mozes. (Ex.23:7) "Wie den goddelooze rechtvaardigt, en den rechtvaardige veroordeelt, is Jehovah een gruwel", zegt Salomo (Spr.17:15). Geen heil voor den goddelooze. Zoo iemand het koninkrijk der hemelen wil binnengaan, moet zijn

gerechtigheid overvloediger zijn dan die van de schriftgeleerden en farizeërs (Matth.5:20) De mensch beginne met zijn leven te beteren, en dan zal God de zonde wegdoen, zoo luidt het evangelie van Jesaja. "Wascht u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor mijn oogen weg, laat af van kwaad te doen, leert goed doen. Komt dan, en laat ons samen richten: al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren ze rood als karmozijn, zij zullen worden als wol". (Jes.1:16-18) Het is een evangelie, waarbij van den mensch bekeering gevorderd wordt.

En nu het evangelie van Paulus. In Hand.13:16-41 wordt ons de toespraak medegedeeld, die Paulus hield in de synagoge te Antiochië in Pisidië, en daar hooren we hem zeggen: "Van alles, waarvan gij niet gerechtvaardigd kondt worden door de wet van Mozes, wordt door Christus een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd." (vers 29). Opzettelijke zonde, zonde met opgeheven hand, kon in de wet van Mozes niet vergeven worden. (Num.15:30). De man, die uitdrukkelijk den Naam lasterde, werd zonder barmhartigheid gesteenigd. (Lev.24:11-15). In Christus, zoo zegt Paulus in de synagoge, kan de zondaar ook van zulke zonden gerechtvaardigd worden. En wat rechtvaardigen is, dat legt Paulus uit in Rom.3 en 4. Het is dit, dat de gerechtigheid, die Christus betoond heeft in Zijn gehoorzaamheid tot den dood des kruises, den zondaar wordt toegerekend, zoodat het is, alsof die zondaar een rechtvaardige is, zoo rechtvaardig als Christus. (Rom.3:21, 22, 24, 25, 26, 28; 4:5, 11, 24) Het is Gods gerechtigheid, die hem wordt toegerekend. De zondaar wordt niet een rechtvaardige, maar hij wordt als een rechtvaardige gerekend. Het woord toerekenen komt in Rom.4 wel elf maal voor.

Dat evangelie nu, het evangelie der rechtvaardiging, der toegerekende gerechtigheid, dat is het evangelie van Paulus, ons evangelie. Het komt nergens anders in de Schrift voor dan in de brieven van Paulus.

Petrus schrijft, dat wanneer het oordeel begint van het huis Gods, de rechtvaardige nauwelijks gered wordt, en hij vraagt, waar dan de goddelooze (letterlijk: de niet-vrome) en de zondaar moeten verschijnen. (1 Petr.4:17, 18) "De oogen des Heeren", zegt hij, "zijn over de rechtvaardigen, en Zijn ooren tot hun gebed, maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen." (1 Petr.3:12) En dan verkondigt Paulus ons in zijn evangelie, dat God den goddelooze, den niet-vrome rechtvaardigt, om niet, gratis (Rom.3:24; 4:5).

Dat is toch wel een andere prediking dan die van Petrus. Het evangelie der besnijdenis, dat aan Petrus toevertrouwd werd, is een evangelie voor de vromen; het evangelie der voorhuid, dat aan Paulus toevertrouwd werd, is een evangelie voor de niet-vromen. Het evangelie van Petrus vraagt, dat de mensch zich bekeere; het evangelie van Paulus vraagt van den mensch niets. Paulus heeft zich niet bekeerd op den weg naar Damaskus, en hij is er ook niet bekeerd, maar Christus heeft hem gegrepen, (Fil.3:12) en het heeft Gode behaagd Zijn Zoon in hem te openbaren. (Gal. 1:15,16)

In dat evangelie hebben wij de verlossing door het bloed van Christus, en daarmee ook de vergeving der zonden en der misdaden, (Ef.1:7) en ook de zonde, die nog in ons woont, en telkens tot uiting komt, kan ons die vergeving niet doen verbeuren, want als de zonde meerder wordt, wordt de genade veel meer overvloedig. (Rom.5:20) "Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre! Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij er nog in leven?" (Rom.6:1,2)

Het evangelie der besnijdenis handhaaft de wet, maar staat er anders tegenover dan Israël vanouds. In Deut.5 belooft Israël te zullen doen wat God zegt, maar het vraagt om een middelaar, en dan zegt God: "Och, dat zij zulk een hart hadden om mij te vreezen en al mijn geboden te allen dage te onderhouden." (vs.29). In Deut.29:4 klaagt Mozes: "Jehovah heeft u niet gegeven een hart om te verstaan, noch oogen om te zien, noch ooren om te hooren." Maar in het Nieuwe Verbond met Israël is dat anders. Dan heeft Israël Gods wetten in het hart en het verstand; dan zullen ze God kennen, en God zal hun ongerechtigheden genadig zijn en hun zonden en overtredingen geenszins meer gedenken. (Jer. 51:31-34; Hebr. 8:3-12) Zij, die het evangelie der besnijdenis aannamen, stonden door het geloof reeds in het Nieuwe Verbond. Maar het evangelie der voorhuid brengt niet onder de wet. Het geeft deel aan den dood en de opstanding van Christus. Christus is eenmaal der zonde gestorven en leeft voortaan voor God; wij zijn met Hem gestorven en begraven en opgestaan; en daarom is tot ons de vermaning: Verwerkelijk dat. "Houd het daarvoor, dat gij der zonde dood zijt en Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heer." (Rom.6:3-11) Wanneer we ons verwerkelijken, dat wij Christus' opstandingsleven mede deelachtig zijn, dan hebben we de wet als levensregel niet noodig, maar dan doen we door de vernieuwing van ons verstand, wat de wil van God is, de goede, welbehagelijke en volmaakte wil van God, en leeren we onze lichamen stellen tot een levende, heilige en Gode welbehagende offerande.

(Rom.12:1,2) Dat is onze redelijke dienst. Niet geleid door Gods wet in ons hart, zooals geloovig Israël, maar geleid door het leven van Christus in ons.

Helaas, de gemeente van Christus heeft - voor een groot deel - in haar leer en in haar praktijk het evangelie van Paulus vergeten en zich gehouden aan wat de Heer door de twaalf apostelen heeft laten prediken. Dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, dat besef leeft veel onder de geloovigen, zoodat ze hun leven lang bekommerd blijven, in plaats dat ze het Paulus nazeggen: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus." (Rom.5:1) De menschen leeren ons, dat God ons scherpelijk de tien geboden laat prediken, (Heid.Catech.vraag 115) en ze lezen ons de wet voor, alsof die aan ons gegeven was, en ze denken er niet aan, dat de wet bijna geheel negatief is; alleen verbiedt wat niet mag, en alleen in het vijfde gebod een voorschrift geeft. Waar vindt men in de wet voorschriften, neen, vermaningen, zooals God ze geeft door Paulus in Rom.12, in Gal.5:22; in Ef. 4; in 1 Thess.5 ?

De afwijking van Paulus' evangelie is reeds begonnen bij zijn leven. In de gemeente van Korinthe waren er al, die zich naar Petrus noemden, en in zijn laatsten brief klaagt hij: "Gij weet, dat allen, die in Azië zijn (de Efeziërs) zich van mij afgewend hebben." (2 Tim. 1:15). De Roomsche kerk zegt het openlijk, dat ze de kerk van Petrus is. Luther heeft de leer der rechtvaardiging weer in het licht gesteld, maar ook in de kerken der Hervorming is Paulus weer op den achtergrond geraakt. Dat God den goddelooze rechtvaardigt, dat durven we niet aan; we meenen altijd nog, dat God den vrome rechtvaardigt.

B. Een andere verzoening. Dat in het evangelie der gemeente een andere verzoening is dan in het evangelie van Israël - een andere verzoening dus in de brieven van Paulus dan in het overige deel van het zoogenaamde Nieuwe Testament - dat is in onze Bijbelvertalingen niet te zien, en dat is jammer. Twee verschillende Grieksche woorden zijn beide door verzoenen vertaald, en daardoor gaat het voor ons verloren, dat er twee verschillende verzoeningen zijn.

Daar is ten eerste het woord *hilaskomai*. Wat dat beteekent, leert ons de Overzetting der Zeventig, de oude Grieksche vertaling van de Hebreeuwsche Schriften. In het Hebreeuwsch staat voor verzoenen altijd *kapar*, on de Zeventig vertalen dat altijd door *hilaskomai*. *Kapar* nu beteekent eigenlijk bedekken. Wanneer iemand gezondigd had, dan bracht hij een zondoffer, en

wanneer het bloed van het offerdier gestort was, dan was zinnebeeldig de zonde bedekt. Dat bleek het duidelijkst op den Verzoendag. Dan bracht de hogepriester het bloed achter het binnenste voorhangsel, en spregde het op het verzoendeksel van de ark, waarin de twee steenen tafelen der wet lagen. De eisch der wet werd dus bedekt met het bloed; de beschuldiging der wet, de aanklacht van Mozes, (Joh.5:45) werd niet meer gezien en daarmee was de zonde van het voorgaande jaar voor Gods oog bedekt.

Dat verzoendeksel heet in het Hebreeuwsch *kapporeth*, in het Grieksch *hilasterion*. Het wordt genoemd in Hebr.9:5, "de cherubim, die het verzoendeksel beschaduwden", en in Rom.3:25 noemt Paulus Christus het verzoendeksel. "Welken God voorgesteld heeft tot een verzoendeksel (*hilasterion*, hetzelfde woord als in Hebr.9:5) door het geloof in Zijn bloed" Wat het verzoendeksel afschaduwde, werd in Christus werkelijkheid. Hij bedekt de overtredingen met Zijn bloed. "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is", zegt David. (Ps.32:1)

Christus is een barmhartige en getrouwe Hoogepriester, om de zonden des volks te verzoenen. (Hebr.2:17) Johannes noemt Hem een verzoening, een *hilasmos*, voor onze zonden. (1 Joh.2:2) God heeft Zijn Zoon gezonden tot een verzoening voor onze zonden. (4:10). Het is telkens *hilaskomai* en *hilasmos*; de Griekse woorden, die weergeven wat het Hebreeuwsche *kapar* aanduidt: het bedekken van de zonde. Dat is het ook in de bede van den tollenaar. (Luk.18:13) De vertaling zegt daar: "O God, wees mij zondaar genadig", maar dat is een willekeurige vertaling. Er staat: "Wees met mij zondaar verzoend", en het woord *hilaskomai* is gebruikt. De tollenaar dacht aan het bedekkende bloed op het verzoendeksel.

Johannes, Lukas en de schrijver van den brief aan de Hebreërs gebruiken het woord *hilaskomai* en zijn afleidingen, en we hebben dus telkens aan den tabernakel of den tempel te denken, waar de zonde bedekt wordt. Zoo bedekt in het evangelie der besnijdenis het bloed van Christus de zonde, zoodat ze niet meer gezien wordt. En dat is een blijde boodschap. De zonde verdient Gods toorn, maar de toorn is neergekomen op Christus, het Offerlam, zoodat God de zonde niet meer ziet.

Paulus echter gebruikt voor verzoenen een ander woord: *katalassoo*. *Allassoo* is veranderen, *katallassoo* is letterlijk neer-veranderen, wat zeggen wil: geheel veranderen, en wanneer we het gebruik van het woord nagaan, dan zien we,

dat het beteekent: geheel veranderen van gezindheid. In 1 Kor.7:11 zegt Paulus tot de vrouw, die scheiden wil, dat ze zich met den man moet verzoenen, tot een andere gezindheid jegens hem moet komen. Zoo gebruikt Paulus het woord ook in het hooglied der verzoening: 2 Kor. 5:18, 19. God heeft ons met Zichzelf verzoend door Christus. God verzoent in Christus de wereld met Zichzelf; God heeft ons de bediening der verzoening gegeven; God heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

Dat is verzoening van Gods zijde. God komt, menschelijk gesproken, tot een andere gezindheid. Hij toorn niet meer tegen de wereld; Hij zoekt gemeenschap met den zondaar. Inderdaad, Hij zoekt gemeenschap. Hij zendt Zijn gezanten. Hij bidt door Zijn gezanten. Zij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen; beter vertaald: Weest verzoend met God.

Het is bij deze verzoening dus niet de mensch, die God bidt: "Weest met mij verzoend", zooals de tollenaar bad; het is nu het omgekeerde. In Paulus' evangelie is het God, die den zondaar bidt: "Wees met mij verzoend". Wel wonderlijk is dat, en wij zouden die laatste verzen van 2 Kor. 5 niet hebben durven schrijven. Maar de Geest heeft den apostel de woorden in de pen gegeven, en we vertrouwen dus op het woord: dat God in Christus de wereld met Zich zelf verzoent en haar de zonde niet toerekent. Dat is het evangelie voor onzen tijd. De menschen dringen aan, dat ik met den tollenaar moet bidden: "Wees mij genadig, wees met mij verzoend." Maar God zegt, dat Hij verzoend is, en dat Hij nu de menschen bidt, dat zij het ook mogen zijn.

Wij zijn als vijanden met God verzoend door den dood Zijns Zoons, zegt Paulus in Rom. 5:10. Dat is de ware boodschap van het evangelie der voorhuid. Wij waren vijanden, en desniettemin heeft God ons verzoend. Wij zijn niet begonnen met ons tot Hem te bekeeren, maar Hij neemt een andere houding tegen óns aan. In plaats van den vertoornden Rechter, dien we zouden verwachten, zien we den liefdevollen Vader, die ons vraagt, nu ook van onzen kant de vijandschap te laten varen, en ons te werpen in de Vaderarmen, die zich verlangend naar ons uitstrekken.

Het evangelie der besnijdenis biedt een verzoening aan, die een bedekking is van de schuld op grond van het bloed op de verzoendeksel, het bloed van Christus, die door God gesteld is tot een verzoendeksel. Maar het evangelie der voorhuid geeft ons een verzoening, die vijanden vraagt, dat ze hun vijandschap afleggen. En wanneer we dan als vijanden verzoend zijn door den dood van

Gods Zoon, dan is het woord van Paulus te begrijpen, dat we verzoend zijnde, behouden worden door het leven van Christus, Het is een andere verzoening, en het is jammer, dat we die twee verzoeningen in onze taal zoo moeilijk met onderscheiden woorden kunnen uitdrukken. We moeten maar altijd in het oog houden, dat waar de apostelen der besnijdenis over verzoening spreken, ze altijd met hun gedachten in den tabernakel zijn, waar de zonde bedekt wordt, terwijl Paulus spreekt over Gods gezindheid, die den vijand verzoent, zooals Paulus verzoend werd op den weg naar Damaskus.

C. Een andere opstanding. Zonder opstanding zijn zij, die in Christus ontslapen zijn, verloren, zegt Paulus (1 Kor.15:18). Neen, zeggen de menschen; ze zijn niet verloren, ze zijn behouden. "Na dit leven wordt mijn ziel van stonden aan tot Christus, haar Hoofd, opgenomen", zegt de Catechismus in vraag 57,"en geniet de hemelsche zaligheid." En men weet daarvan veel te verhalen. Men zal al zijn vrienden weerzien, en men verhaalt zelfs, dat ouders hun kinderen tegemoet zullen komen om ze af te halen. Er is alleen nog maar een wederopstanding des vleesches te verwachten, en waar de ziel zooveel belangrijker is dan het lichaam, zou men die opstanding des vleesches best kunnen missen. Dat Christus opgestaan is, het onderwerp, waarover het gaat in 1 Kor.15, dat gelooft men eigenlijk ook niet; men vertelt immers, dat Hij, toen Hij dood was den geesten, die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft. De Christenheid gelooft niet, dat dood dood is, en daarom is ze zoo onverschillig omtrent de opstanding.

De heidensche leer van de onsterfelijkheid der ziel heeft ons in de war gebracht. De Schrift zegt, dat de ziel sterft. Ze zegt, dat Christus Zijn ziel heeft afgelegd en wederom heeft genomen, (Joh.10:17,18) maar de Statenvertaling zegt leven, in plaats van ziel, zoo dikwijls er sprake is van het afleggen der ziel. (Zie b.v. Matth.16:25; Mark. 8:25; Luk.9:24; 17:33; Joh.13:37,38). God zegt, dat de ziel sterft; de menschen zeggen, dat de ziel onsterfelijk is; wien zullen we gelooven?

Wanneer we de verschillende opstandingen willen kennen, moeten we beginnen met eerst eens weer de eenvoudige waarheid te gelooven, dat een dood mensch dood is; niet meer leeft. Dood beteekent in de Schrift: niet levend, wat het woord immers in alle gezonde taal beteekent, ook als het figuurlijk gebruikt wordt: een dood geloof is geen levend geloof. De Schrift spreekt niet over voortbestaan der ziel, maar over opstanding. Volgens de Schrift zullen de dooden opgewekt worden. "Dat de dooden opgewekt zullen

worden - niet dat ze voortleven — heeft ook Mozes aangewezen bij het doornenbosch." (Luk.20:37)

Voor zoover de Christenheid nog aan opstanding gelooft, stelt ze zich voor, dat alle menschen tegelijk opstaan—om geoordeeld te worden. "Dan zullen persoonlijk voor dezen Rechter verschijnen alle menschen, zoowel mannen als vrouwen en kinderen, die van den aan-beginne der wereld af tot het einde toe geweest zullen zijn" (Ned. Geloofsbel. art. 37) "Bij wiens komst alle menschen zullen wederopstaan met hun lichamen." (Athanasius, art.41) En dan, zoo leeren de belijdenissen, zullen allen geoordeeld worden naar hun werken. "Zij zullen geoordeeld worden naar hetgeen zij in deze wereld gedaan zullen hebben, hetzij goed, hetzij, kwaad" (Ned. Geloofsbel. art.37). "En die goed gedaan hebben, zullen in het eeuwige leven ingaan, maar die kwaad gedaan hebben, in het eeuwige vuur." (Athanasius, art.43). En de laatste verzekert mij, dat ik niet zalig kan zijn, als ik hem niet trouw en vast geloof. Ik zal dus moeten gelooven, dat ik niet zalig word om de verdienste van Christus, maar om mijn goede werken. En nu zegge men niet, dat dit voorstellingen zijn uit de vierde of uit de zestiende eeuw; men onderteekent immers ook nu nog de formulieren van eenigheid, en het geloof aan meer dan één opstanding wordt door geleerde professoren ook heden nog een dwaling genoemd.

Wanneer we niet luisteren naar wat geleerden en ongeleerden vertellen over den toekomst der zielen na den dood, maar eenvoudig vragen wat de Schrift zegt, dan vinden we, dat de mensch na zijn sterven dood is tot den dag der opstanding, en dan zien we, dat de Schrift verschillende opstandingen onderscheidt. Er zal een algemeene opstanding zijn na de duizend jaren en den opstand van Gog en Magog, en nadat hemel en aarde vergaan zijn. Dan staan de dooden klein en groot voor den grooten witten troon en ze worden geoordeeld naar hun werken. (Openb. 20:12; Rom.2:5-16) De Schrift noemt deze opstanding in Joh.5:29 de opstanding des oordeels, niet: der verdoemenis, zooals de vertaling zegt, want er staat *krisis*, en *krisis* beteekent oordeel.

Maar de Schrift kent bovendien nog andere opstandingen, waarbij geen oordeel is. En daarbij blijkt, dat er verschil van opstanding is tusschen het evangelie van Paulus en dat van Petrus.

In het Joodsche gedeelte van het zoogenaamde Nieuwe Testament, dat wil zeggen: het geheel zonder de brieven van Paulus, vinden we een eerste opstanding, die duizend jaren aan de algemeene opstanding voorafgaat.

(Openb. 20:4-6) Zij, die onthoofd zijn om de getuigenis van Jezus en om het woord van God, en die het beest en zijn beeld niet aanbeden hebben - de vervolgd en martelaars uit den tijd van Israëls groote verdrukking - hebben deel aan die eerste opstanding. Maar er zijn ook anderen, die waardig geacht worden, de opstanding uit de dooden te verwerven; zij sterven niet en zij trouwen niet, en gelijken daarin de engelen. (Luk.20:35,6). Zij staan op uit de dooden, Christus is opgestaan uit de dooden; van tusschen de dooden uit, en ook zij staan op uit de dooden, terwijl de andere dooden nog dood blijven. (Openb.20:5) Dat is de opstanding der rechtvaardigen, (Luk.14:14) waaraan ook Abraham, Izaäk en Jakob en alle profeten deel hebben, (Luk.13:25) en allen, die in Israël rechtvaardig hebben geleefd naar de wet. (Ps.37:29; Matth.5:5). De opstanding des levens en de opstanding des oordeels, de opstanding der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen worden in één adem genoemd in Joh. 5:29 en in Hand.24:15. Openb.20 leert, dat er tusschen die twee een tijdsverloop is van duizend jaren.

De verwachting van geloovig Israël is die eerste opstanding. Maar de verwachting van de gemeente uit de volken is een andere. Daarover spreekt weer alleen Paulus.

De Thessalonicensen waren bedroefd over hun ontslapenen, en vreesden, dat deze geen deel zouden hebben aan de toekomstige heerlijkheid. Maar Paulus troost hen met een woord des Heeren, dat in de berichten over het aardsche leven van den Heer niet te vinden is; een woord, dat de Heer hem had geopenbaard. De Heer zal nederdalen met een bevelroep, met een aartsengelstem en met een Godsbazuin; dan staan allen op, die in Christus ontslapen zijn en gaan Hem tegemoet in de lucht. En de geloovigen, die op dat oogenblik nog leven, gaan ook mede, zonder eerst te sterven. En dan zullen ze altijd met den Heer zijn. (1 Thess.4:15-18). De overige dooden staan nog niet op; het zijn alleen zij, die in Christus gestorven zijn, dus niet alle menschen, en ook niet Israëls rechtvaardigen. Paulus openbaart hier het geheim van een uitopstanding, die een andere is dan de eerste opstanding van Openb.20. De laatste geldt alleen Israël; die van 1 Thess.4 alleen de in Christus ontslapenen.

In 1 Kor.15 geeft Paulus over dat onderwerp een nadere toelichting. Hoe zullen de dooden opgewekt worden? was er gevraagd (vs.35). En dan krijgen wij het antwoord. Gelijk wij het beeld van Adam, den aardschen (stoffelijken) gedragen hebben, zoo zullen wij het beeld van Christus, den hemelschen, dragen. Vleesch en bloed beërven het Koninkrijk Gods niet; de verderfelijheid

beërft de onverderfelijkheid niet. Wij zullen allen veranderd worden en zullen een andersoortig lichaam krijgen, een geestelijk lichaam. De dooden worden onverderfelijk opgewekt en wij worden veranderd, in een ondeelbaar oogenblik, bij de laatste bazuin (vs.49-53). Hoe die verandering zal zijn, zegt hij nog eens in Fil.3:32 en 33. Het is niet, dat de ziel weer samengevoegd en vereenigd wordt met haar eigen lichaam, waarin zij geleefd heeft, (Ned. Geloofsbel. art.37) neen, we worden veranderd; in plaats van dit natuurlijke (eigenlijk zielsche) lichaam krijgen wij een geestelijk lichaam, een lichaam, zooals Christus heeft. Hij zal ons vernederd lichaam veranderen en gelijkvormig maken aan Zijn heerlijk lichaam.

Dat is de uitopstanding, die tot op Paulus een verborgenheid was geweest. Het is wat men gewoonlijk de opneming noemt, ofschoon het beter is, wegrukking te vertalen. Het is onze hoop; de hoop van wie in Christus ontslapen zijn, en de hoop van ons, die levend overblijven.

Wanneer die opstanding zal geschieden, dat is ons niet bekend gemaakt. Het kan heden zijn. Maar dit weten we: wanneer de volheid der Heidenen ingegaan zal zijn, dan houdt de verharding van Israël op; dan wordt het werk van de Pinkstergemeente voortgezet, en dan wordt geheel Israël gered op zulk een wijze als de profeten hebben voorzien. Dan is het voor de aarde, alsof er geen gemeente uit de volken geweest is. De gemeente, waartoe wij behooren, is op aarde alleen in het tijdperk tusschen Israëls verharding en Israëls wederaanneming. Is het wonder, dat Saulus zich Paulus heeft genoemd? Paulus is de mannelijke vorm van het vrouwelijke woord *paulè*, en *paulè* beteekent pauze, tusschentijd.

De Gevangene

Lukas geeft in Handelingen niet de volledige levensgeschiedenis van Paulus. Dat blijkt als we 2 Kor. 11 lezen: "In arbeid "overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenschappen overvloediger, in doodsgevaar menigmaal. Van de Joden heb ik veertig slagen min één vijfmaal ontvangen. Drie maal ben ik met roeden gegeeseld geweest, eens ben ik gesteenigd, drie maal heb ik schipbreuk geleden, een ganschen nacht en dag heb ik in de diepte doorgebracht (vers 23 tot 25). Dat zijn dingen, die we uit het reisverhaal niet kennen. En na zulk een leven van inspanning en moeite, vinden we Paulus opeens in de gevangenis te Cesarea en te Rome. (Hand.23:35; 28:16). Daar had hij een rustig leven. In Cesarea mochten zijn vrienden tot hem komen en hem dienen, en te Rome mocht hij zelf een woning huren, waar hij allen ontving die tot hem kwamen. Alleen de keten, waarmee hij elken dag opnieuw aan een soldaat verbonden werd herinnerde hem, dat hij een gevangen man was.

Het was voor het uitwendige wel een groote verandering. De man die van stad tot stad reisde, en de wereld met het evangelie vervulde tot Illyrië (Joegoslavië) toe, die al plannen maakte om naar Spanje te gaan, kon alleen maar meer spreken tot wie tot hem kwamen. "Wee mij, zoo ik het evangelie niet verkondig", dat was zijn leven geweest, en nu was hij gebonden. "Maar het woord Gods is niet gebonden", schrijft hij in zijn laatsten brief. (2 Tim.2:9) Timotheüs, Titus, Onesimus, Tychikus, Trofimus en vele anderen predikten het evangelie van Paulus, zoodat er bijvoorbeeld te Rome, te Kolosse en te Laodicea gemeenten waren, zonder dat hij er zelf geweest was.

Het was een keerpunt in Paulus' uitwendig leven, maar het was ook een groot keerpunt in de heilsopenbaring. In de gevangenis te Rome heeft Paulus nieuwe openbaringen ontvangen, en waar hij zelf niet tot de geloovigen kon gaan, heeft hij aan de gemeenten brieven geschreven. Hoeveel brieven, dat weten wij niet. Maar God heeft gezorgd, dat wij er drie van hebben ontvangen: die van Efeze, Filippi en Kolosse. De eerste is een omzendbrief, waarvan een afschrift naar verschillende gemeenten werd gezonden. De woorden: "in Efeze", ontbreken in de oude handschriften of staan er boven. In den brief staat geen enkel woord over de gemeente van Efeze, en aan het slot staat geen enkele groet. Het is een brief voor allen, en daarom is hij ook voor ons van zoo groot belang.

Want Paulus heeft in de gevangenis te Rome in zijn brieven het woord van God vervuld, volledig gemaakt. "Zijn lichaam, de gemeente, welker dienaar ik geworden ben, naar de bedeeeling van God, die mij gegeven is aan u, om het woord van God volledig te maken". (Kol.1:25). Wij moeten niet meenen, dat Johannes in de Openbaring de Schrift voltooid heeft; Openbaring voltooit, wat God bekend heeft gemaakt aangaande Israël en de volken, maar Paulus maakt in zijn brieven uit de gevangenis het woord van God volledig. Hem zijn openbaringen gegeven aangaande Christus en de gemeente, die tot dusver verborgen waren geweest en die aan niemand anders dan aan hem ter openbaring zijn gegeven. Paulus' gevangenschap te Rome is het groote keerpunt.

Van nu af bestaat voor Paulus het vleesch niet meer. Paulus heeft den tweeden brief aan de Korinthiërs geschreven, toen hij aanstalten maakte om naar Judea te gaan, (1:16) toen dus zijn arbeid als reizend prediker ten einde liep. En in dien brief schrijft hij: "Indien één voor allen gestorven is, dan zijn allen gestorven...Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch, en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vleesch". (2 Kor.5:15,16).

Laten we het goed verstaan: Paulus spreekt er niet over, of hij den Heer gekend heeft, toen Deze nog op aarde was. Het gaat over een geheel ander kennen; het gaat er over, of er met het vleesch van Christus rekening gehouden werd. Naar het vleesch was Christus een Israëliet, en Zijn prediking was voor Israël. "Opdat Hij aan Israël zou geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen, doopende in water", zegt Johannes de Dooper. (Joh.1:31) "Jezus Christus is een dienaar geworden der besnijdenis vanwege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen", zegt Paulus. (Rom.15:8). Christus was gekomen om Israël te redden, en wanneer Israël gered was, zouden ook de Heidenen met Zijn volk vroolijk kunnen zijn zooals de profeten voorzeggd hebben. Maar nu wil Paulus Christus naar het vleesch niet meer kennen. Tot dusver heeft hij de Heidenen slechts als gasten aan Israëls tafel ontvangen, als menschen, die er eigenlijk niet bij behoorden. Naar het vleesch hadden de Heidenen geen deel aan Christus; naar het vleesch stonden ze buiten het burgerschap van Israël; naar het vleesch hadden ze geen hoop; naar het vleesch waren ze zonder God in de wereld: hun afgoden hadden ze niet meer, en de God van Israël was hun God niet; in Zijn tempel mochten ze niet komen. Gasten en bijwoners warer ze, geen huisgenooten en medeburgers. Het vleesch van Christus maakte

vijandschap tusschen Jood en Heiden; het was de tusschenmuur der omheining.

Maar die tusschenmuur is verbroken; de opgestane Christus is geen Israëliet meer, en door het evangelie wordt nu vrede verkondigd aan die ver zijn, op denzelfden voet als aan die nabij zijn (Ef.2:11-22).

Zoo lang Paulus reisde, had hij er bij zijn prediking rekening mee gehouden, dat Jezus van Nazareth een Israëliet was en dat de boodschap van Zijn koningschap aan Israël noest worden gebracht.

Nu hij naar Judea gaat en straks naar Rome, kent hij Christus niet meer naar het vleesch. Nu is de scheidsmuur afgebroken, en nu kan Paulus DE verborgenheid openbaren: dat in de gemeente de geloovige Heidenen met de geloovige Joden samen-erfgenamen zijn, een samen-lichaam vormen en samen-deelgenooten zijn van de belofte. Dat was tot dusver een verborgenheid geweest. De bedeeing der verborgenheid werd bekend gemaakt, die van de eeuwen verborgen was geweest in God. (Ef.3:9).

Maar dan moet Paulus ook zich zelf niet meer kennen naar het vleesch. Dat de Heidenen door besnijdenis in Israël moesten worden ingelijfd om tot de gemeente te kunnen behooren, daarvoor ijverden de farizeërs, die geloovig waren geworden, maar Paulus wederstond hen met al de kracht, die in hem was (Gal.2:5) en hij schreef zijn brief aan de Galatiërs om te betoogen, dat de geloovigen uit de Heidenen niet onder de wet gesteld mochten worden. Anders was het met de Joden. Laat de Jood Jood blijven en de Heiden Heiden, had hij geschreven, (1 Kor.7:18) maar daarbij bleef de tegenstelling, de vijandschap in het vleesch, bestaan. Nu echter in de gevangenis houdt Paulus zelf op, Jood te zijn. In Fil. 3 teekent hij zich zelf als een rechtvaardige Jood. Dat te zijn was een groot voorrecht. De menschen lezen vaak, alsof er stond: "Wat ik meende, dat mij gewin was", maar er staat: "Wat mij gewin was". Het gaf immers toegang tot het koninkrijk. De rechtvaardigen van Israël zullen in "eeuwigheid", in de toekomstige eeuw, de aarde erfelijk bezitten. (Jesaja 60:21; Spr.2:21; Psalm 37:9,11,22,29,34). Maar wat Paulus gewin was, dat heeft hij om Christus' wil schade geacht, en hij beschouwt zich zelf voortaan niet meer als een Jood; hij rekent niet meer met het vleesch. Naar het vleesch was de Jood bevoorrecht boven den Heiden, maar wanneer met het vleesch niet meer gerekend wordt, dan is er geen onderscheid meer. Eerst de Jood, ook de Griek, dat was de volgorde geveest tot aan Paulus' gevangenschap. Nu werden deze twee één. (Ef.

2:14). Dat juist onderscheidt den Efezerbrief van de vorige brieven. In Efeze wordt de verborgenheid geopenbaard, die in andere eeuwen aan de kinderen der menschen niet zoo bekend gemaakt is: dat de geloovige Heidenen en de geloovige Joden samen één lichaam zijn, met elkander verzoend door het kruis. De vijandschap tusschen Jood en Heiden was aan het kruis gedood, en dat wordt in den Efezerbrief voor het eerst bekend gemaakt. Voortaan zijn geloovige Joden en geloovige Heidenen één lichaam, een samen-lichaam.

Dit kon pas geopenbaard worden, toen Israël terzijde gesteld werd. Dat Israël terzijde gesteld werd, had Paulus reeds bekend gemaakt aan de Joden te Rome in Hand.28. Israël had Christus gekruisigd en het was hun vergeven; de twaalf apostelen in het land en Paulus in de verstrooiing predikten nogmaals het koninkrijk, en Israël verwierp ook die prediking. Toen werd het oordeel der verharding over Israël uitgesproken. Maar daarmee werd ook voor de Heidenen de deur gesloten. Want alle profeten hebben verkondigd, dat de Heidenen door Israël behouden zouden werden. "De zaligheid is uit de Joden", zei de Heer tot de Samaritaansche vrouw. (Joh.4:22) "Als de tabernakel van David weer opgebouwd is, dan zullen de overblijvende menschen den Heer zoeken", zegt Jakobus. (Hand.15:16).

Indien Israël verhard is, dan kunnen de Heidenen ook niet gered werden. En toen heeft God door Paulus een nieuwe weg voor de Heidenen bekend gemaakt, en voor de Joden tevens. De redding geschiedt thans buiten Israël om.

Door den val van Israël is er redding voor de Heidenen. Hun val is de rijkdom der wereld. Hun verwerping is de verzoening der wereld. (Rom.11:11,12,15). Dat was door de profeten niet bekend gemaakt; dat was een verborgenheid, (vr.25). Dat er in de gemeente van Christus geen onderscheid is tusschen Jood en Heiden, dat is een verborgenheid, die van de eeuwen verborgen was geweest in God, en alleen aan Paulus werd opgedragen, dat bekend te maken. (Ef.3:8,9) Hij heeft het aangeduid in den Romeinenbrief; hij heeft het pas voluit uitgesproken in den brief aan de Efeziërs, toen de verharding over Israël gekomen was.

Maar dan heeft het vleesch ook geen beteekenis meer. In den geest, (de laatste woorden van Ef. 3:5 behooren bij het zesde vers, en er staat niet: door, maar: in den geest) in den geest zijn de Heidenen mede-erfgenamen en van hetzelfde lichaam. In de bedeeeling der verborgenheid, waarin wij leven, is er niets meer

van het vleesch; het is alles in den geest. Wij kennen Christus niet naar het vleesch. Wij staan niet in betrekking tot den aardschen Jezus van Nazareth, zooals vele predikers van onzen tijd ons voorhouden, maar wij staan in betrekking tot den verhoogden Christus, die uit de dooden opgestaan is en gezet aan Gods rechterhand onder de hemellingen, (Ef.1:20) en wij worden mede levend gemaakt met Christus, en mede opgewekt en mede onder de hemellingen gezet in Christus Jezus. (Ef.2:5,6).

Ach, wij strijden nog zoo veel voor de "zichtbare kerk". Wanneer we gelooven, wat Paulus ons leert in den Efezer-brief, dan weten we, dat we een gemeente hebben, die in den geest nu reeds onder de hemellingen gezet is, en die met het vleesch geheel heeft afgedaan. Eén lichaam is het en één geest, één hoop, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader. (Ef.4:4-6). Hoe kan men dan nog spreken over pluriformiteit der kerk? Al wat daarover gesproken wordt is vleeschelijk. Geestelijk is er maar één lichaam van Christus, en daartoe behooren allen, die van Christus zijn, of ze tot de eene of andere kerk of tot geen kerk behooren, en hoe vaster we gelooven, dat er maar één lichaam bestaat, des te beter zullen we ons wachten om naast alle bestaande nog eens een nieuwe kerk te stichten. Onze vele zichtbare kerken zijn bewijzen van ons ongeloof. Israël is een volk naar het vleesch. Het zal vleeschelijke zegeningen ontvangen op aarde, maar de gemeente in de bedeeing der verborgenheid is louter geestelijk. Ze heeft haar eenheid uitsluitend in Christus, niet in leerstellingen of belijdenissen.

Wij hebben geen zegeningen op aarde. Paulus in de gevangenis te Rome is ons beeld. Hij werd geen plaats op aarde waardig gekeurd. En evenzoo hebben wij geen plaats op aarde. Op deze oude aarde niet, maar ook niet op de nieuwe aarde, die voor Israël en de volken is. Wij zijn gezegend met alle geestelijke zegeningen onder de hemellingen in Christus.

Het schijnt soms, alsof heel Gods openbaring onder de menschen slechts met één doel gegeven is: om ons te leeren, hoe wij in den hemel kunnen komen. Daar schijnt het uitsluitend om te gaan. Als we sterven, gaan we naar den hemel of naar de hel, en nu leert de Bijbel ons, hoe we het moeten aanleggen, om in den hemel te komen. En het is totaal vergeten, dat de Schrift ons buiten de brieven, die Paulus uit de gevangenis schreef, nooit vertelt van menschen in den hemel. Er staat nergens in de Schrift, dat Abraham of Mozes of David of Petrus na hun dood naar den hemel zijn gegaan of bij hun opstanding naar den hemel zullen gaan. Henoch is weggenomen, dat hij den dood niet zien zou,

maar er staat niet bij, dat hij in den hemel is. Elia is met een onweder ten hemel gevaren, maar Elia heeft zijn werk nog niet af; hij komt weer vóór de wederkomst van Christus. (Mal.4:5; Matth.17:11-13; Mark.5:11-13). In de toekomst een woonplaats te hebben onder de hemelingen, daarvan leest ge buiten de brieven van Paulus niets van Genesis tot Openbaring, en in de brieven van Paulus leest ge er ook niet van dan alleen in Efeze. In Romeinen, waar ons evangelie uiteengezet wordt, leest ge niets van naar den hemel gaan; in 1 Thess.4 wordt verteld, dat de gemeente den Heer tegemoet gaat in de lucht, maar de hemel wordt niet genoemd. Laat Efeze weg, en dan leest ge nergens in de Schrift, dat menschen naar den hemel gaan. Aan Israël is door de profeten de aarde toegezegd. "De hemel is des Heeren, maar de aarde heeft Hij aan de menschenkinderen gegeven". (Ps.115:16).

Abraham zag uit naar de stad, die fondamenteen heeft, maar die stad daalt neder op de aarde. (Openb.21:2,10) Het koninkrijk der hemelen, waarin Abraham, Izaäk en Jakob zullen aanzitten (Matth.8:11), is hemelsch van aard, maar het wordt gevestigd op aarde. Christus ontvangt het koninkrijk van Zijn vader David, een koninkrijk op aarde, en dan zal de geheele aarde Hem onderworpen zijn. Dat Hij ook alle macht in den hemel ontvangen zal, zegt Hij in Matth.28:18, en Paulus zegt, dat alles aan Zijn voeten onderworpen is en Hij het Hoofd is over alles. (Ef.1:21,22). Alles wordt Hem onderworpen en dan onderwerpt Hij Zich aan den Vader. Over Zijn heerschappij in de hemelen zegt de Schrift weinig. Maar nu vernemen we in den Efezer-brief, dat Christus aan Gods rechterhand gezet is onder de hemelingen; (1:20) dat de gemeente in Hem gezegend is onder de hemelingen; (1:3) dat Hij ons mede zet onder de hemelingen; (2:6) dat de gemeente nu aan de overheden en de machten onder de hemelingen de veelvoudige wijsheid Gods bekend maakt; (3:10) en dat de gemeente den strijd heeft tegen de geestelijke boosheden onder de hemelingen (6:12) De gewone vertaling zegt daar telkens: in den hemel, en in 6:12 in de lucht; er staat: *en tois epouraniois* en dat beteekent: onder de hemelschen, onder de hemelingen. Er bestaan immers hemelsche wezens, zoo goed als er aardsche wezens zijn, en onder die hemelsche wezens heeft God Christus geplaatst en plaatst Hij ons.

Wij maken nu reeds aan hun overheden en machten Gods veelvoudige wijsheid bekend; wij hebben den strijd tegen de geestelijke boosheden onder hen, en God zal in de toekomstige eeuwen den uitnemenden rijkdom van Zijn genade betoonen door te wijzen op de goedertierenheid over ons in Christus Jezus. Wij zullen hun tot model strekken, tot voorbeeld van Gods genade. En wij zijn tot

genade gered. (Ef.2:6,8). Ook uit genade, dat is zeker waar, maar dat staat hier niet; hier staat: tot genade).

Lezer, zie het zelf na: dat is alles wat in de Schrift staat over in den hemel komen. Wanneer men de Christenheid hoort, dan is het soms, of men bij de oude Germanen en andere Heidenen is: de goeden gaan naar den hemel, en daar zullen zij altijd genieten. Om dien hemel is het te doen. Het eenige doel van het leven schijnt wel te zijn, dat men de hel ontvlucht en in den hemel zoekt te komen. Het gaat om de "lieflijkheen van 't zalig hemelleven". En het is zoo zelfzuchtig als het maar kan. "Lieve Jezus, maak mij vroom, dat ik in den hemel koom;" zoo leert men kleine kinderen bidden, alsof het om den hemel gaat, en alsof men er komen kan door vroom te zijn.

Wat is het dan? Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt, zegt de Heer in Joh.17:3. "De Zoon is gekomen en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige kennen, en wij zijn in den Waarachtige, in Zijn Zoon Jezus Christus". (1 Joh.5:20). En dan geeft God aan wie Hem kennen, een taak: Israël om de volken der aarde in de toekomst tot Hem te brengen, en de gemeente om Zijn genade te toonen aan de hemellingen. Wij zijn gezegend met geestelijke zegeningen onder de hemellingen, niet maar opdat we zouden genieten, maar opdat we tot zegening zouden zijn. "Wees een zegen", sprak God tot Abraham (Gen.12:2). Wees een zegen, dat is de grootste zegen, dien God ons te genieten kan geven.

Wanneer de taak volbracht is; wanneer er nergens in hemel of op aarde meer verzet is tegen de heerschappij van Christus, dan komt het einde van de geschiedenis der eeuwen, dan geeft Christus het koninkrijk aan den Vader en God zal alles zijn in allen. Hoe en waar dat zijn zal, dat zegt de Schrift niet; ze geeft alleen Gods plan der eeuwen, en in dat plan heeft de gemeente, het lichaam van Christus, een hooge plaats.

De gemeente het lichaam van Christus. In Rom.12:5 zegt Paulus, dat wij, de velen, één lichaam zijn in Christus. In 1 Kor.10:17 zegt hij eveneens, dat wij, de velen, één lichaam zijn. In 1 Kor.12:12-27 geeft hij van dat lichaam een uitvoerige beschrijving en in vers 27 noemt hij de gemeente lichaam van Christus. De vergelijking van de gemeente met een menselijk lichaam is dus niet vreemd in de vorige brieven. Maar de brieven aan de Efeziërs en de Kolossensen brengen ook in dit opzicht iets nieuws: het denkbeeld namelijk, dat de

gemeente niet zoo zeer op zich zelf een lichaam is, een organisme, waarin ieder lid zijn eigen functie heeft, maar dat Christus en de gemeente samen één lichaam zijn. Daarbij ligt ook klemtoon op de gedachte, dat er maar één lichaam bestaat, waarin zelfs de onderscheiding van Jood en Heiden, die anders bestaat van Genesis tot Openbaring, vervallen is, en waarin dus nog veel minder onderscheiding van belijdenis of nationaliteit mag zijn. Maar hoofdzaak is de verhouding van Christus en de gemeente, die voorgesteld wordt als de verhouding van hoofd en lichaam. Inniger verhouding is niet te denken.

Israël wordt voorgesteld als de bruid van den Bruidegom Christus. Johannes de Dooper noemt zich de vriend van den Bruidegom, en hij was gekomen om Christus aan Israël te openbaren. Maar hoe innig de verhouding van bruid en bruidegom ook is, die van hoofd en lichaam is inniger. Die twee zijn onafscheidelijk aan elkander verbonden. Een lichaam kan niet zonder hoofd en een hoofd niet zonder lichaam. De vergelijking wordt zoo sterk volgehouden, dat de gemeente zelfs de vervulling van Christus wordt genoemd; beter vertaald: de aanvulling, de volledigmaking. Zij is de volledigmaking van Hem, die het al in alles volledig maakt (Ef .1:23). Het heelal zou zonder Christus niet volledig wezen, en Christus zou niet volledig zijn zonder Zijn gemeente.

Men heeft uit de vermaningen van Ef.5:22-33 willen afleiden, dat de verhouding van Christus en de gemeente is als die van man en vrouw, en dat de gemeente dus de bruid zou zijn. Maar in die verzen staat juist het omgekeerde. De verhouding van Christus en de gemeente is die van hoofd en lichaam; zoo moet ook de verhouding van man en vrouw zijn. Christus en de gemeente vormen samen één lichaam; zoo zijn ook man en vrouw samen één lichaam. Christus heeft de gemeente lief en zorgt voor haar, zooals het hoofd voor het lichaam zorgt; zoo moet ook de man de vrouw liefhebben en voor haar zorgen. De gemeente gehoorzaamt Christus, zooals het lichaam het hoofd gehoorzaamt; zoo behoort de vrouw den man te gehoorzamen.

Het is niet zoo, dat de verhouding van man en vrouw als beeld wordt gebruikt voor de verhouding van Christus en de gemeente, maar het is zoo, dat de verhouding van Christus en de gemeente - hoofd en lichaam - als voorbeeld wordt gesteld voor de verhouding van man en vrouw.

Dat Christus en de gemeente één lichaam zijn, ook dat was een verborgenheid, die niet anders geopenbaard is dan in de brieven van Paulus den gevangene. De

verhouding van Jehovah en Israël wordt door de profeten meermalen voorgesteld door een huwelijk. Evenzoo de verhouding van Christus en Israël in het Nieuwe Verbond. Israël is de bruid, de vrouw van het Lam. (Openb.21:9) Maar de veel inniger verhouding van Christus en de gemeente als hoofd en lichaam wordt alleen genoemd in Efeziërs en Kolossensen; dat behoort mede tot de openbaringen, die Paulus, toen hij in de gevangenis zat, heeft bekend gemaakt.

Er is meer, dat alleen in deze brieven staat. Zoo zegt hij in Ef. 1:4, dat God ons uitverkoren heeft in Christus vóór de grondlegging der wereld. Dat woord grondlegging is een onjuiste vertaling. Er staat *katabolè*, en dat beteekent nederwerping, waarbij wij wel te denken zullen hebben aan de catastrofe van Gen.1:2, toen de aarde woest en ledig werd, terwijl ze niet woest en ledig geschapen werd. (Jes.45:18 luidt letterlijk: Hij heeft ze niet ledig geschapen). Die *katabolè* der wereld wordt tien maal genoemd; zeven maal is het: van de nederwerping der wereld, en drie maal vóór de nederwerping. En die drie zijn merkwaardig. In Joh.17:24 zegt Christus, dat de Vader Hem heeft liefgehad vóór de nederwerping der wereld. In 1 Petr. 1:20 is Christus als het lam voorgekend vóór de nederwerping der wereld. En in Ef.1:4 heeft God ons uitverkoren in Christus vóór de nederwerping der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn.

En dan heeft Paulus ons in deze brieven ook nog een nieuwe verzoening bekend gemaakt. In onze vertaling is dat al weer niet te zien. Paulus gebruikt voor verzoenen het woord *katallassoo*, zooals we gezien hebben. Maar in Efeze en Kolosse gebruikt hij het woord *apokatallassoo*, dat men zou kunnen vertalen door afverzoenen. Wat de beteekenis is, is uit de voorbeelden na te gaan. In Ef.2:14-16 spreekt Paulus over de verhouding van Joden en Heidenen in de gemeente. Christus maakt die beide één. Hij scheidt die beide in Zichzelf tot één nieuwen mensch, vrede makende. Hij afverzoent die beide met God in één lichaam door het kruis. Dat is een verzoening van beide zijden. Het is niet zoo, dat de Jood verzoend is met den Heiden of de Heiden met den Jood, maar beide zijn verzoend: het is wederzijdsche verzoening.

Evenzoo in Kol.1:21. De Kolossensen waren vijanden, vervreemd van God, maar tot hen is de boodschap van 2 Kor.5 gekomen: God is verzoend; weest nu ook verzoend. Dat hebben zij gedaan, zoodat nu de verzoening wederzijdsch is, van Gods zijde en van de zijde der Kolossensen, evenals bij de verzoening van Jood en Heiden. In beide gevallen gebruikt Paulus hetzelfde woord.

Maar dan verstaan we ook de verzoening van Kol.1:20. Het was het welbehagen der gansche Volheid, in Hem te wonen, en door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed van Zijn kruis - door Hem het al te verzoenen tot Zichzelf. Ook daar staat *apokatalassoo*. En ook daar is het ons een wederzijdsche verzoening. God is met het al verzoend en het al is met God verzoend. En dat daarbij gedacht moet worden aan het gansche heelal, blijkt uit de bijvoeging: "hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is". En het blijkt bovenal daaruit, dat de verzoening zich even ver uitstrekt als de schepping.

In Christus is het al geschapen, wat in de hemelen en wat op de aarde is, zegt vers 16; in Christus wordt het al verzoend, wat op de aarde en wat in de hemelen is, zegt vers 20. Een wederzijdsche verzoening van den Schepper met Zijn geheele schepping - dat is de uitkomst van de geschiedenis der eeuwen.

Wat daarna zijn zal, is ons niet geopenbaard; we weten alleen, dat na de eeuwen God alles in allen zal zijn. Paulus heeft in de gevangenis het woord van God volledig gemaakt, en ons de rijkste openbaring gegeven van Gods liefde in Christus Jezus. Het is te begrijpen, dat we daarna van Paulus niet meer hooren.